

Normy i wymogi wzajemnej zgodności

Rolnicy ubiegający się o przyznanie:

- jednolitej płatności obszarowej
- płatności cukrowej
- oddzielnej płatności z tytułu owoców miękkich
- oddzielnej płatności z tytułu owoców i warzyw
- specjalnej płatności obszarowej do powierzchni upraw roślin strączkowych i motylkowatych drobnonasiennych
- płatności do krów i owiec
- płatności do tytoniu

są zobowiązani przestrzegać przez cały rok kalendarzowy norm i wymogów w zakresie wzajemnej zgodności.

W Polsce minimalne normy w zakresie dobrej kultury rolnej obowiązują od roku 2005 natomiast wymogi wzajemnej zgodności wdrażane są stopniowo:

- a) od dnia 1.01.2009 r. mają zastosowanie wymogi z obszaru A – Środowisko oraz z obszaru B w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt;
- b) od dnia 1.01.2011 r. mają zastosowanie pozostałe wymogi z obszaru B – Zdrowie publiczne, zdrowie zwierząt i zdrowotność roślin;
- c) **od dnia 1.01.2013 r. mają zastosowanie wymogi z obszaru C - Dobrostan zwierząt.**

Obowiązujące wymogi zostały określone w Obwieszczeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 marca 2009 r. w sprawie wykazu wymogów określonych w przepisach Unii Europejskiej z uwzględnieniem przepisów krajowych wdrażających te przepisy (M.P. Nr 17, poz. 224, ze zm.), natomiast minimalne normy określa rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju z dnia 11 marca 2010 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. U. Nr 39, poz. 211, ze zm.) (dostępne na stronie internetowej ARiMR).

W przypadku, gdy rolnik nie utrzymuje gruntów zgodnie z normami lub nie przestrzega wymogów zarządzania (cross compliance) przez cały rok kalendarzowy, ostateczna wielkość zmniejszenia płatności ustalana jest wówczas w ten sposób, że kwota przyznanych płatności ulega zmniejszeniu, co do zasady o 3%. W zależności od zasięgu, dotkliwości, trwałości i powtarzalności niespełnienia norm i wymogów, procent obniżki (sankcji) może być podwyższony do 5% lub obniżony do 1%. Natomiast w przypadku, gdy rolnik w sposób świadomy (celowy) narusza wymogi lub normy kwota obniżki wynosi od 15% do 100%.

Kwota płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego nie podlega redukcji, jeżeli kwota obniżki z tytułu nieprzestrzegania norm i wymogów nie przekracza równowartości kwoty 100 euro (przeliczonej na złote według ostatniego kursu wymiany walut, ustalonego przez Europejski Bank Centralny przed dniem 1 października 2013 r.) na jednego rolnika i na rok kalendarzowy.

W takim przypadku, w decyzji w sprawie przyznania płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego Kierownik biura powiatowego:

- podaje informacje o niezastosowaniu zmniejszenia lub wykluczenia,
- nakazuje realizację w wyznaczonym terminie określonych działań mających na celu usunięcie stwierdzonych niezgodności (obligatoryjnie podaje działania naprawcze oraz termin do ich podjęcia).

Działania określone w decyzji w sprawie przyznania płatności powinny być współmierne do rodzaju stwierdzonych niezgodności i nie mogą być nadmiernie uciążliwe dla rolnika.

Ustalony w decyzji w sprawie przyznania płatności termin na podjęcie działań naprawczych nie może być późniejszy niż 31 grudnia roku następującego po roku, w którym stwierdzono daną niezgodność (31 grudnia 2014 r.).

Wyznaczone w decyzji terminy realizacji przedmiotowych działań mające odniesienie w przepisach prawa powinny uwzględniać terminy wynikające z tych przepisów.

W przypadku, gdy rolnik nie podejmie działań naprawczych obniżki i wykluczenia będą stosowane.

W przypadku, gdy w trakcie kontroli w zakresie spełnienia przez rolnika norm lub wymogów wzajemnej zgodności, stwierdzone zostaną drobne niezgodności, nie będzie stosowane zmniejszenie płatności, jeżeli rolnik podejmie działania naprawcze, w terminie określonym w raporcie z czynności kontrolnych, który nie może być późniejszy niż do końca roku następującego po roku, w którym została stwierdzona drobna niezgodność.

Jeżeli na podstawie ustaleń z kontroli na miejscu rolnik podjął natychmiastowe działania naprawcze i usunął wskazane w raporcie drobne niezgodności, zobowiązany jest do złożenia do kierownika biura powiatowego ARiMR oświadczenia o zrealizowaniu tych działań (**O-20/01**). Jeżeli po upływie terminu na podjęcie działań naprawczych, rolnik nie złoży wymaganego oświadczenia obniżki będą stosowane.

Formularz oświadczenia dostępny jest na stronie internetowej ARiMR.

Wykaz norm i wymogów dostępny jest na stronie internetowej Agencji oraz w biurach powiatowych ARiMR i oddziałach regionalnych ARiMR.

Dobrostan zwierząt.

Dobrostan zwierząt polega na zapewnieniu zwierzętom odpowiednich warunków bytowania. Składają się na to następujące czynniki:

- zapewnienie odpowiednich pomieszczeń,
- właściwe żywienie,
- zapewnienie opieki weterynaryjnej.

Wymogi wzajemnej zgodności obejmujące dobrostan zwierząt można podzielić na trzy grupy:

- I. Wymogi ogólne dotyczące wszystkich utrzymujących zwierząt gospodarskich bez względu na gatunek i ilość zwierząt w gospodarstwie.
- II. Wymogi dotyczące cieląt – są to dodatkowe wymogi oprócz wymogów ogólnych, do przestrzegania których zobowiązani są posiadacze cieląt
- III. Wymogi dotyczące świń – są to dodatkowe wymogi oprócz wymogów ogólnych, do przestrzegania których zobowiązani są posiadacze świń.

Wymogi ogólne dotyczące wszystkich utrzymujących zwierząt gospodarskich.

- Rolnik jest obowiązany zapewnić, aby zwierzęta gospodarskie utrzymywane były w warunkach nieszkodliwych dla ich zdrowia oraz niepowodujących urazów, uszkodzeń ciała lub cierpień.
- Zwierzęta powinny być pod opieką wystarczającej liczby personelu posiadającego odpowiednie umiejętności, wiedzę i kompetencje zawodowe.
- Rolnik jest **obowiązany doglądać zwierzęta** gospodarskie co najmniej raz dziennie.
- Rolnik jest obowiązany wyposażyć pomieszczenia, w których utrzymywane są zwierzęta gospodarskie, w stałe lub przenośne **oświetlenie sztuczne**, w celu umożliwienia kontroli tych pomieszczeń i doglądania umieszczonych w nich zwierząt o każdej porze.

- Rolnik jest obowiązany chore lub ranne zwierzęta gospodarskie **niezwłocznie otoczyć opieką, a w przypadku gdy opieka rolnika nie przynosi rezultatów, w miarę potrzeby odizolować oraz niezwłocznie zasięgnąć porady weterynarza.** Jeżeli wymaga tego stan zdrowia, zwierzę to należy utrzymywać na ściółce.
- Rolnik, który utrzymuje zwierzęta gospodarskie, jest obowiązany przechowywać przez okres 3 lat dokumentację weterynaryjną dotyczącą przebiegu leczenia, przeprowadzonych zabiegów weterynaryjnych oraz padłych zwierząt.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić zwierzętom gospodarskim, utrzymywanym w systemie otwartym, możliwość ochrony przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i zwierzętami drapieżnymi.
- Rolnikowi nie wolno okaleczać zwierząt, w tym zadawać bólu albo świadomie dopuszczać do zadawania bólu lub cierpień, o których mowa w Art. 6 ust. 1a i 2 pkt 1, 1a, 4, 7, 8, 12 i 17 *ustawy o ochronie zwierząt*.
- Rolnik jest obowiązany utrzymywać zwierzęta gospodarskie w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania oraz leżenia.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić, aby pomieszczenia, w których utrzymywane są zwierzęta gospodarskie, ich wyposażenie oraz sprzęt używany przy utrzymywaniu tych zwierząt wykonane były z **materiałów nieszkodliwych dla zdrowia zwierząt** oraz nadających się do czyszczenia i odkażania.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić, aby w pomieszczeniach, w których utrzymywane są zwierzęta gospodarskie, **obieg powietrza, stopień zapylenia, temperatura, względna wilgotność powietrza i stężenie gazów** utrzymane były na poziomie nieszkodliwym dla zwierząt.
- Rolnik, który wyposaża pomieszczenia, w których utrzymywane są zwierzęta gospodarskie, w mechaniczny lub automatyczny system wentylacji zapewnia, że system ten łączy się z:
 - systemem alarmowym sygnalizującym awarię systemu wentylacyjnego,
 - systemem wentylacji awaryjnej
 oraz, że system alarmowy jest testowany regularnie.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić, aby pomieszczenia, w których utrzymywane są zwierzęta gospodarskie, oświetlone były przystosowanym dla danego gatunku zwierząt światłem sztucznym, z odpowiednią przerwą od tego oświetlenia lub, aby zapewniony był dostęp światła naturalnego.
- Rolnik jest obowiązany karmić zwierzęta gospodarskie paszą dostosowaną do ich gatunku, wieku, masy ciała i stanu fizjologicznego oraz w taki sposób i taką paszą, aby nie powodować urazów i uszkodzeń ciała lub innych cierpień.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić zwierzętom gospodarskim dostęp do odpowiedniej ilości wody lub w inny sposób zaspokoić ich zapotrzebowanie na płyny.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić, aby zwierzęta gospodarskie miały dostęp do paszy z odpowiednią, regulowaną prawem, częstotliwością.
- Wyposażenie i sprzęt przeznaczone do karmienia i pojenia zwierząt gospodarskich umieszcza się w taki sposób, aby zminimalizować możliwość zanieczyszczenia paszy lub wody oraz ułatwić tym zwierzętom bezkonfliktowy dostęp do paszy i wody.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić, aby wyposażenie i sprzęt używany przy utrzymywaniu zwierząt gospodarskich był sprawdzany co najmniej raz dziennie, a wykryte usterki niezwłocznie usuwane.

Wymogi dotyczące cieląt

- Rolnik jest obowiązany doglądać cielęta:
 - utrzymywane w systemie otwartym co najmniej raz dziennie,
 - utrzymywane w pomieszczeniach co najmniej dwa razy dziennie.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić, w celu umożliwienia kontroli pomieszczeń, w których utrzymywane są cielęta oraz doglądania umieszczonych w nich cieląt o każdej porze, aby pomieszczenia te wyposażone były w stałe lub przenośne oświetlenie sztuczne.
- Rolnik jest obowiązany otoczyć opieką chore lub ranne cielęta. Gdy opieka rolnika nie przynosi rezultatów, musi on jak najszybciej uzyskać poradę weterynaryjną dla każdego z cieląt, a w razie

potrzeby odizolować chore lub ranne cielęta. W przypadku, gdy wymaga tego stan zdrowia zwierzęcia, zwierzę to należy utrzymywać na ściółce.

- Rolnikowi nie wolno utrzymywać cieląt na uwięzi, z wyjątkiem cieląt utrzymywanych grupowo w porze karmienia, nie dłużej niż jedną godzinę.
- Rolnik jest obowiązany w przypadku stosowania uwięzi podczas karmienia cieląt utrzymywanych grupowo, do stosowania: uprzęży, pęt, stelazy, więzów lub innych urządzeń, które nie zmuszają zwierzęcia do przebywania w nienaturalnej pozycji i nie powodują zbędnego bólu, uszkodzenia ciała albo śmierci. W przypadku stosowania uwięzi muszą być one regularnie sprawdzane i w razie konieczności poprawiane, tak aby przez cały czas były wygodnie dopasowane.
- Rolnikowi nie wolno zakładać cielętom kagańców.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić, aby pomieszczenia, w których utrzymywane są cielęta, wyposażenie tych pomieszczeń oraz sprzęt używany przy utrzymywaniu tych zwierząt, wykonane były z materiałów nieszkodliwych dla zdrowia zwierząt oraz nadających się do czyszczenia i odkażania.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić, aby instalacja elektryczna w pomieszczeniach, w których utrzymywane są cielęta, wykonana była w sposób określony w przepisach Prawa budowlanego.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić, aby pomieszczenia, w których utrzymywane są cielęta, wyposażenie tych pomieszczeń oraz sprzęt używany przy utrzymywaniu tych zwierząt były sprawdzane co najmniej raz dziennie, a wykryte usterki niezwłocznie usuwane.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić, aby w pomieszczeniach, w których utrzymywane są cielęta obieg powietrza, stopień zapylenia, temperatura, względna wilgotność powietrza i stężenie szkodliwych gazów utrzymywane były na poziomie nieszkodliwym dla zwierząt. W pomieszczeniach, w których utrzymuje się cielęta, stężenie
 - a) dwutlenku węgla (CO_2) - nie powinno przekraczać 3 000 ppm,
 - b) siarkowodoru (H_2S) - nie powinno przekraczać 5 ppm,
 - c) koncentracja amoniaku (NH_3) - nie powinna przekraczać 20 ppm.
- Rolnik, który wyposaża pomieszczenia, w których utrzymywane są cielęta, w mechaniczny lub automatyczny system wentylacji zapewnia, że system ten łączy się z:
 - systemem alarmowym sygnalizującym awarię systemu wentylacyjnego,
 - systemem wentylacji awaryjnejoraz, że system alarmowy jest testowany regularnie.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić, aby cielęta miały zapewniony dostęp do światła naturalnego lub pomieszczenia, w których utrzymywane są cielęta, oświetlone były przystosowanym dla nich światłem sztucznym (co najmniej od godziny 900 do 1700).
- Rolnik jest obowiązany zapewnić, aby pomieszczenia, w których utrzymywane są cielęta, wyposażenie tych pomieszczeń oraz sprzęt używany przy utrzymywaniu tych zwierząt były czyszczone i odkażane.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić, aby:
 - odchody cieląt oraz niezjedzone resztki paszy były usuwane z pomieszczeń, w których utrzymuje się te zwierzęta, tak często, aby uniknąć wydzielania się nieprzyjemnych woni,
 - pomieszczenia, w których utrzymywane są cielęta, były zabezpieczone przed muchami i gryzoniami.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić, aby podłoga w pomieszczeniach, w których utrzymywane są cielęta była twarda, równa i stabilna, a jej powierzchnia gładka i nieśliska.
- Rolnik jest obowiązany utrzymywać cielęta w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania oraz leżenia.
- Rolnikowi zabrania się utrzymywania cieląt powyżej 8 tygodnia życia w pojedynczych boksach, z wyjątkiem cieląt utrzymywanych z ich matkami w okresie ssania oraz z wyjątkiem gospodarstw utrzymujących mniej niż 6 cieląt jednocześnie oraz cieląt chorych.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić, aby kojce, w których cielęta utrzymywane są pojedynczo, miały właściwe wymiary oraz budowę.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić, aby kojce, w których cielęta utrzymywane są grupowo, miały zapewnioną odpowiednią minimalną powierzchnię zgodnie z przepisami.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić, aby miejsce do leżenia dla cieląt było wygodne, czyste i odwodnione.

- Rolnik jest obowiązany, w przypadku utrzymywania cieląt w pomieszczeniach, utrzymywać na ściółce cielęta do ukończenia 2 tygodnia życia.
- Rolnik jest obowiązany karmić cielęta paszą dostosowaną do ich gatunku, wieku, masy ciała i stanu fizjologicznego.
- Rolnik jest obowiązany karmić cielęta co najmniej dwa razy dziennie.
- Rolnik jest obowiązany, w przypadku utrzymywania cieląt grupowo, gdy nie żywi się ich do woli lub z elektronicznych stacji odpasowych, zapewnić każdemu cielęciu dostęp do paszy w tym samym czasie.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić cielętom powyżej 2 tygodnia życia dostęp do wystarczającej ilości świeżej wody lub zapewnić możliwość zaspokajania pragnienia poprzez picie innych płynów. Jednakże w przypadku upałów oraz cieląt chorych, rolnik jest obowiązany zapewnić cielętom stały dostęp do świeżej wody.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić, aby cielęta otrzymywały pokarm matki niezwłocznie po urodzeniu, nie później jednak niż przed upływem 6 godzin od urodzenia.
- Rolnik jest obowiązany stosować w żywieniu cieląt paszę zawierającą taką ilość żelaza, która zapewnia w ich krwi poziom hemoglobiny wynoszący co najmniej 4,5 milimol/litr.
- Rolnik jest obowiązany stosować w żywieniu cieląt powyżej 2 tygodnia życia karmę zawierającą pasze włókniste, przy czym dawkę tej paszy dla cieląt od 8 do 20 tygodnia życia zwiększa się stopniowo od 50 do 250 g włókna dziennie.
- Rolnik jest obowiązany umieścić wyposażenie i urządzenia przeznaczone do karmienia i pojenia cieląt w taki sposób, aby zminimalizować możliwość zanieczyszczenia paszy lub wody.

Wymogi dotyczące świń

- Rolnik jest obowiązany, jeżeli jest to konieczne, do poddania zwierząt zabiegom przeciwko zewnętrznym i wewnętrznym pasożytom próchnych loch i loszek umieszczonych w kojcach do prosięcia.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić, aby prosięta co najmniej do 28 dnia od dnia ich urodzenia przebywały z lochą, chyba że wystąpi zagrożenie zdrowia lochy lub prosięcia. Jednakże prosięta mogą być odsadzane także z innej przyczyny, nie wcześniej jednak niż w 21 dniu od dnia urodzenia, jeżeli po odsadzeniu zostaną umieszczone w pomieszczeniu uprzednio oczyszczonym, odkażonym i odizolowanym od pomieszczeń, w których utrzymuje się lochy.
- Rolnik jest obowiązany, w przypadku grupowego utrzymywania loch, loszek, warchlaków i świń, do podjęcia działań minimalizujących agresję i zapobiegających walkom zwierząt, w szczególności - izolację świń chorych, zranionych, agresywnych oraz stały dostęp do przedmiotów absorbujących ich uwagę.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić świniom stały dostęp do materiałów i przedmiotów absorbujących ich uwagę, w szczególności słomy, siana, drewna i trocin, o jakości niewywierającej szkodliwego wpływu na ich zdrowie.
- Rolnik jest obowiązany do czasowego oddzielenia od grupy świń chorych, zranionych, wykazujących agresję lub atakowanych przez inne zwierzęta.
- W przypadku konieczności mieszania warchlaków i świń utrzymywanych na chów grupowo, rolnik jest obowiązany do łączenia w grupę zwierząt o zbliżonym wieku, gdy są one jak najmłodsze, najlepiej przed upływem tygodnia po odsadzeniu.
- Zabiegi lekarsko-weterynaryjne i zootechniczne lub inne zabiegi wynikające z technologii produkcji, wykonywane są na zwierzętach wyłącznie przez osoby posiadające kwalifikacje określone odrębnymi przepisami, z zachowaniem koniecznej ostrożności, w sposób zapewniający ograniczenie cierpień i stresu zwierzęcia.
- Wszelkie zabiegi, w celach innych niż lecznicze lub diagnostyczne, albo w celach identyfikacji świń, zgodnie z odpowiednimi przepisami, a które w rezultacie prowadzą do uszkodzenia lub utraty wrażliwej części ciała albo zmiany układu kostnego, są zakazane, z wyjątkiem redukcji kłów u prosiąt i knurów, obcinania części ogona, kastracji samców, kolczykowania nosa u świń utrzymywanych w systemie otwartym, jeśli zabiegi te prowadzone są z uwzględnieniem § 23 ust. 2 - 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. *w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej* (Dz. U. Nr 56, poz. 344 z późn. zm)..

- Wszystkie produkty lecznicze wydawane z przepisu lekarza, w tym uspokajające, mogą być podawane zwierzętom, z których lub od których pozyskuje się produkty pochodzenia zwierzęcego, wyłącznie przez lekarza weterynarii.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić, aby pomieszczenia dla świń były zbudowane w sposób nieszkodliwy dla ich zdrowia - niepowodujący urazów, uszkodzeń ciała i cierpienia; zapewniający swobodę ruchu, umożliwiający kontakt wzrokowy z innymi zwierzętami (nie dotyczy loch i loszek tuż przed proszeniem i w trakcie proszenia).
- Rolnik jest obowiązany utrzymywać świnię w pomieszczeniach oświetlonych co najmniej przez 8 godzin dziennie światłem naturalnym lub sztucznym o natężeniu co najmniej 40 lx.
- Rolnik nie powinien w pomieszczeniach, w których utrzymuje się świnię, narażać tych zwierząt na hałas stały lub wywołany nagle, a natężenie tego hałasu nie powinno przekraczać 85 dB.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić, aby podłoga w pomieszczeniach, w których utrzymywane są świnię, była twarda, równa i stabilna, a jej powierzchnia była gładka i nieśliska.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić, w przypadku utrzymywania świń na betonowej podłodze szczelinowej, aby szerokość otworów i beleczek w podłodze była zgodna z prawem.
- Rolnik jest obowiązany utrzymywać świnię w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania oraz leżenia.
- Rolnikowi nie wolno utrzymywać loch i loszek na uwięzi.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić, aby powierzchnia kojca, w którym knury utrzymywane są pojedynczo, wynosiła co najmniej 6 m², a gdy krycie odbywa się w kojcu – co najmniej 10 m².
- Rolnik jest obowiązany, w przypadku grupowego utrzymywania warchlaków, tuczników, knurów, loch i loszek po kryciu, do zapewnienia im odpowiedniej wielkości kojca.
- Rolnik jest obowiązany, w stadach powyżej 9 loch, utrzymywać grupowo lochy i loszki od 4 tygodnia po pokryciu do tygodnia przed przewidywanym terminem proszenia, przy czym minimalna długość każdego z boków kojca powinna być zgodna z prawem.
- Rolnik jest obowiązany zaopatrzyć kojec, w którym utrzymuje się lochy i loszki, w tygodniu poprzedzającym przewidywany termin ich proszenia, w materiał umożliwiający budowę gniazda, chyba że nie jest to możliwe ze względu na stosowany w gospodarstwie system odprowadzania gnojowicy.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić, aby powierzchnia kojca do proszenia umożliwiała proszenie naturalne lub zapewniała osobie obsługującej dostęp do zwierzęcia.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić, w przypadku utrzymywania loch z prosiętami, aby kojec wyposażony był w przegrodę zapobiegającą przygnieceniu prosiąt przez lochę oraz aby w kojcu wydzielona była część całej podłogi, wystarczającej, aby zwierzęta mogły odpoczywać wspólnie w tym samym czasie, trwałej albo pokrytej matą, albo wyścielanej słomą lub innym odpowiednim materiałem.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić prosiętom swobodny dostęp do karmiącej lochy.
- Rolnik jest obowiązany karmić świnię co najmniej raz dziennie, a jeżeli utrzymuje świnię grupowo – zapewniać im dostęp do paszy w tym samym czasie.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić świniom powyżej 2 tygodnia życia stały dostęp do wystarczającej ilości świeżej wody.
- Rolnik jest obowiązany zapewnić lochom w okresie między odsadzeniem prosiąt, a okresem okołoporodowym i loszkom, wystarczającą ilość pokarmu wysokoenergetycznego oraz pokarmu objętościowego lub wysokowłóknistego.